

14. Дзе яшчэ шукаць *Белую Русь*

Хаця аўтар лічыць галоўныя задачы, для вырашэння якіх пісалася гэтая кніга, у асноўным выкананымі, несумненна, што сапраўднае навуковае даследаванне гісторыі назвы *Белая Русь* толькі пачынаецца. Вядучым кірункам яго застаецца пошук і публікацыя новых, невядомых пакуль тэксціў (у першую чаргу XIII—XV ст.), у якіх згадваецца *Белая Русь*. З-за цяжкадаступнасці аўтару не ўдалося вывучыць многія масівы гістарычных крыніц, дзе такія знаходкі, зыходзячы з логікі эвалюцыі назвы, найбольш імаверныя:

1) Документы Рымскай курыі, якія датычаць спроб пашырэння каталіцызму на паўночным заходзе сёняшняй Расіі ў сярэдзіне XIII ст., у першую чаргу, справы т.зв. «Карэльскай епархіі», «Сузdalскай уніі» і г.д. (гл. раздзел 2). Адзіным вядомым сёння прадстаўніком гэтага масіву з'яўляецца т.зв. Дублінскі рукапіс. Знаходкі іншых маглі б істотна ўдакладніць нашы ўяўленні пра найбольш ранні этап эвалюцыі назвы.

2) Нямецкая паэзія канца XIII—XIV ст. (раздзел 3). Цалкам магчыма, што Мюгельн і Зухенвірт былі не адзіннымі, хто карыстаўся назвай *Белая Русь*. Варта было б грунтоўна вывучыць творчасць іншых нямецкіх паэтаў гэтага перыяду, у першую чаргу, найбольш значных з іх: Фраўэнлоба, Конрада фон Вюрцбурга, Освальда фон Волькенштайна і г.д. Не выключана, што і ў італьянскую паэзію гэтая назва трапіла даволі рана, задоўга да таго, як яна сутрэлася ў Баярда (канец XV ст.).

3) Архіў мітрапаліта—кардынала Ісідора і іншыя матэрыялы, звязаныя з Фларэнтыйскай уніяй, маглі б дапамагчы рэканструяваць абставіны, пры якіх назва трапіла ва ўсходнеславянскую палемічную літаратуру (раздзел 4).

4) Венгерскія хронікі XIV—XV ст., магчыма, прычыніліся да ўзнікнення і пашырэння канцэпцыі «трансрыфейскай» *Белай Русi* (раздзел 7). Не выключана, што адна з іх

сапраўды паслужыла крыніцай Мяхоўскаму. Недастаткова ўдалося вывучыць творы італьянскіх вучоных канца XV ст., якія жылі і працавалі ў Венгрыі, такіх, як Банфіні ці Ранзана, якія таксама наўрад ці абышлі ўвагай *Белую Русь*.

5) Шведскія хронікі (у тым ліку рыфмаваныя) і дыпламатычныя дакументы (напрыклад, выдадзеныя ў шматтомай серыі *Diplomatarium Suecanum*) могуць утрымліваць згадкі пра *Белую Русь* (*Hwita Rytzland?*), якія б дазволілі праверыць нашу гіпотэзу пра скандынаўскія карані гэтай назвы.

Прыведзены спіс, зрэшты, не прэтэндуе на вычарпальнасць, і новыя знаходкі магчымыя ў зусім нечаканых месцах.

ХРОНИКА